

Lúther sem fyrirrennari trúarfrjálstyndis á síðari tímum.

Tímabil það í mannkynssögunni, sem nefnt er síðbótartímabilið, er að ýmsu leyti afar merkilegt; á því gerðust þeir viðburðir, sem jafnan munu verða taldir með stór-viðburðum sögunnar. Fyrir síðbótartímabilið, á miðöldunum svo nefndu, var menning Norðurlálfunnar og andlegt líf svo háð kyrkjunní, að sjálfstæður þroski gat ekki átt sér stað. Vald kyrkjunnar var nærri því takmarkalaust; boð hennar og bann giltu sem lög. Þeir sem ekki vildu hugsa að öllu leyti eins og hún skipaði fyrir að menn ættu að hugsa, voru ofsóttir og bannfærðir; og ef það dugði ekki, þá, að lokum, af lífi teknir. Þjandskapur kyrkjunnar gegn öllu, sem gat haggað kenningum hennar, gegn allri nýbreytni í trú og skoðunum, stóð andlegum framförum fyrir þrifum; þær gátu ekki átt sér stað fyr en vald hennar væri á einhvern hátt lamað

Síðbótarhreyfingin braut niður vald kaþólsku kyrkjunnar og batt enda á hin algerðu yfirráð hennar. Að visu var síðbótin ekki hin eina orsök þess, að vald kyrkjunnar og páfans var